

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project - first cycle

Social Arbete 15 hp

Social Work

En kvalitativ studie om hur personer med utländsk bakgrund upplever att integrationen fungerar i Sverige

Naomi Ekblad och Sirin Al-ubaidi

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

MITTUNIVERSITETET

Avdelningen för Socialt arbete

Examinator: Masoud Kamali, Masoud.Kamali@miun.se

Handledare: Charlotte Persson, Charlotte.Persson@miun.se

Författare: Naomi Ekblad, naek1200@student.miun.se

Sirin Al-ubaidi, sial1200@student.miun.se

Utbildningsprogram: Socionomprogrammet, 210 hp

Huvudområde: Socialt arbete

Termin, år: HT 14

Förord

Vi har under höstterminen 2014 arbetat med denna studie och därmed undersökt hur personer med utländsk bakgrund upplever integrationen i Sverige. Det har varit väldigt intressant och lärorikt att forska kring ämnet samt ta del av respondenternas svar då integration är ett aktuellt ämne.

Vi vill därmed tacka våra respondenter som ställt upp och bidragit till att denna studie fullgjorts, utan era berättelser hade denna studie inte varit något. Ett tack ska även riktas till vår handledare Charlotte Persson som stått ut med oss och hjälpt oss under hela studiens gång.

Abstrakt

Syftet med denna studie var att undersöka hur personer med utländsk bakgrund upplever integrationen i Sverige. Urvalet var personer med utländsk bakgrund mellan 35 och 65 år med olika sysselsättningar samt arbetslösa i Skåne. Studien innefattar en kvalitativ undersökning med inriktning på en semistrukturerad intervju guide. Resultatet har analyserats utifrån det hermeneutiska synsättet. Författarna har intervjuat sex respondenter från en frivillig verksamhet i Skåne. Med utgångspunkt i vad respondenterna säger om integrationen och vad forskning samt teorin stigmatologi säger, framgår det att respondenterna upplever att Sverige är ett bra land att integreras i. Detta då flera möjligheter ges till att lära sig bland annat språket och påbörja en utbildning. I resultatet framgår det även att det sociala nätverket med svenskar är den viktigaste delen i integrationen detta då respondenterna menar att språket utvecklas snabbast.

Nyckelord: integration, integrationsprocess, stigmatologi

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	6
1.1 Bakgrund och problemformulering	6
1.2 Syfte	7
1.3 Frågeställningar.....	7
1.4 Avgränsningar	7
1.4 Begreppsdiskussion	8
2. Tidigare forskning.....	10
2.1 Teoretiskt perspektiv	12
2.1.1 Stigmat teori.....	12
3. Metod.....	14
3.1 Vetenskapsteoretiskt synsätt	14
3.2 Kvalitativ metod	14
3.3 Tillvägagångssätt.....	15
3.3.1 Urval.....	15
3.3.2 Insamling av data	15
3.4 Bearbetning av data och analysmetod.....	16
3.5 Studiens relevans	17
3.6 Etiska ställningstaganden	18
4. Resultat och Analys	19
4.1 Presentation av respondenterna.....	19
4.2 Betydelsen av integration	20
4.3 Integrationen i Sverige	21
4.3.1 Språket och det sociala samspelet.....	21
4.3.2 Sysselsättning/arbetslöshet och det sociala samspelet	23
4.3.3 Bostad och det sociala samspelet	25
4.4 Möjligheter/svårigheter med integrationsprocessen	27
5. Diskussion	30
Referenser:	33
Bilaga 1	36
Bilaga 2	37

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund och problemformulering

Sedan andra världskriget har ca 1 450 000 människor emigrerat till Sverige, men invandring till Sverige har alltid funnits och därmed varit ett aktuellt ämne att debattera. De största orsakerna till invandring är familjeskäl, asylsökande, skyddsbehov eller omtumlande omständigheter som till exempel traumatiska upplevelser (Länsstyrelsen, 2014).

För att personer med utländsk bakgrund ska bli en del av det svenska samhället behövs en plan från regeringen på vad som krävs för att bli integrerad, denna plan är det som utgör den nuvarande integrationspolitiken. Utgångspunkterna i dagens integrationspolitik infördes först vid 1970 och dess fokus var att underlätta för personer med utländsk bakgrund att anpassa sig efter det svenska samhället. Detta genom att införa tre grundprinciper; jämlikhet, valfrihet och samverkan. Innan integrationspolitiken infördes hade Sverige en assimilationspolitik som innebar att personer med utländsk bakgrund skulle anpassa sig efter landets normer och värderingar (Boguslaw, 2012). Det skiljer sig från dagens politik där individer med utländsk bakgrund ses som en specifik grupp som behöver ett särskilt stöd och hjälp för att kunna integreras i samhället (SOU, 2006:73).

Under årens gång har integrationspolitiken förändrats oräkneliga gånger för att försöka effektivisera integrationen. Därmed har det införts lagar som bland annat ska underlätta för personer med utländsk bakgrund att få en bättre arbetssituation, få lättare utbildning, bostad och större språkkunskaper (Boguslaw, 2012). Regeringen införde 2008 ett nytt system för att effektivisera mottagandet och integrationen av personer med utländsk bakgrund, detta system innehöll punkter så som att människor med utländsk bakgrund ska starta mer företag, få bättre språkkunskaper och utbildningsmöjligheter (Riksdagen, 2009).

Trots att regeringen utformat en plan för integration i Sverige, syns det dagligen i samhället och media att integrationspolitiken inte alltid fungerar för individer som emigrerat till Sverige. Ett problem med integrationen är att det bildas två grupper i samhället, en grupp "svenskar" och en grupp "invandrare". "Svenskarna" vars liv utgör normen för integration och "invandrare" som görs till de underlägsna med integrationsbrist. Detta i sig är en orsak till en misslyckad integrationspolitik. Tidigare forskning visar att diskussionen kring en misslyckad

integrationspolitik är baserad på bakomliggande orsaker som diskriminering i arbetslivet, i utbildningssystemet, inom rättsväsendet, media och det politiska systemet (SOU 2006:73). Personer med utländsk bakgrund är en utsatt grupp i samhället eftersom de enligt SOU rapporten (2006:73) inte har lika stora möjligheter och chanser att använda sig av rättigheter som “vanliga svenskers” rättigheter, vilket i sin tur innebär att integrationspolitikens tre grundprinciper, jämlikhet, valfrihet och samverkan inte uppfylls.

Den tidigare forskningen som finns inom området för hur integrationen fungerar i Sverige handlar inte om hur individer med utländsk bakgrund upplever integrationen. Enligt Meeuwisse, Sunesson & Swärd (2006) ska en socialarbetare kunna sätta sig in i utsatta människors situationer då det är viktigt att ha förståelse för individen och dennas situation.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur personer med utländsk bakgrund upplever sin integration i Sverige.

1.3 Frågeställningar

- Vad innebär integration för respondenterna?
- På vilket sätt upplever respondenterna att de är integrerade/inte integrerade i samhället?
- Vilka möjligheter/svårigheter har respondenterna stött på vid integrationen?

1.4 Avgränsningar

Författarna har i denna studie valt att avgränsa personer efter ålder, kön, olika sysselsättningar eller arbetslösa och att respondenterna ska vara aktiva på en frivillig verksamhet i Skåne. Dessa avgränsningar har valts då författarna anser att det gjorts lite forskning på denna grupp samt om hur personer med utländsk bakgrund själva upplever integrationen i Sverige. Svensk forskning om ämnet kommer därmed att finnas samt det som är relevant att ta upp om integrationen internationellt. Valet av att respondenterna ska ha olika sysselsättningar eller vara arbetslösa baseras på att författarna anser att det är viktigt att undersöka om sysselsättningen eller arbetssituationen påverkar individens syn på integrationen.

1.4 Begreppsdiskussion

För att kunna diskutera integrationen har författarna valt att definiera begrepp utifrån forskning samt egna uppfattningar om vad begreppen innebär.

Integration: Integration är ett normativt begrepp som beskriver hur samhället i ett land ska vara. Integration är en process som bidrar till att den självskrivna majoritets befolkning i ett land tar emot en främling och gör denna till en del av befolkningen. För att denna process ska fungera måste en ömsesidig ansträngning från både parter ske, det krävs även att processen vilar på en ontologisk förståelse av individernas nationella ursprung samt etnicitet (SOU 2005:41). Integrationen som finns i Sverige baserar sig på den pluralistiska ideologin. Denna ideologi innebär att alla människor i ett samhälle lever och accepteras av varandra utan att behöva ändra sin etniska identitet för att passa in i samhället (Hedlund & Eklund, 1998). Författarna till studien anser att begreppsförklaringen är relevant för studien eftersom det ger en tydlig bild av vad integration är och därför kommer detta begrepp användas under hela studiens gång. Däremot är det viktigt att belysa att respondenterna har fått chans att definiera detta begrepp, det kommer redovisas om respondenterna säger emot denna definition.

Integrationsprocess: Enligt SOU (2005:41) innebär detta begrepp den process som personer med utländsk bakgrund måste genomgå för att integreras. Författarna till studien kommer att använda denna begreppsdefinition med åtanke på att processen innefattar delar som språket, det sociala samspelet med svenskar, arbete och utbildning.

Personer med utländsk bakgrund: I forskning är inte begreppet *personer med utländsk bakgrund* vanligt, mer vanligt är ordet ”invandrare”. Invandrare är de individer som kommer till ett land där de utgör en etnisk eller nationell minoritet. Invandrare är individer som har en självklar och annorlunda identitet jämt emot resterande befolkning (SOU 2005:41). Författarna har valt att använda begreppet *personer med utländsk bakgrund* istället för begreppet *invandrare* detta eftersom författarna anser att begreppet *invandrare* är starkare betingat och påverkar att läsaren till studien inte får ett objektivt synsätt.

Svensk/Svenskar: I studiens gång kommer begreppet *Svensk/Svenskar* användas och enligt forskning utgör begreppet en återkommande beskrivning om vad som är normalt och eftersträvanvärt i Sverige. Det går, enligt forskning, att beskriva svenskar på fem olika sätt; (1) född i Sverige, (2) inneha ett medborgarskap, (3) att individen har ett blodsband till Sverige, (4)

individerna har den svenska kulturen samt svenska som modersmål och (5) att individerna har samma utseende som den normativa svensken (SOU 2005:41). Författarna till studien anser att alla dessa fem punkter definierar svensk däremot är det viktigt att betona att alla punkterna inte måste uppfyllas för att vara *svensk*. Författarna tycker även att vara *svensk* kan innebära att personen är integrerad i samhället och därmed inte behöver uppfylla något av de beskrivna punkterna.

Socialt samspel: innebär den interaktionen som förekommer mellan människor i olika sociala sammanhang. Dessa sammanhang kan exempelvis vara på offentliga platser men även på privata tillställningar där människor möts och skapar en gemenskap (Herz & Johansson, 2012; Hjerm, 2005). Författarna till studien har valt att använda denna definition då den anses vara tydlig.

Segregerat område: Är de invandratäta bostadsområdena som medför att klyftan mellan personer mer utländsk bakgrund och svenskar ökar. Detta eftersom det sker en tydlig uppdelning mellan de olika ekonomiska klasserna samt att de kulturella skillnaderna blir mer påtagliga (SOU 2005:41). Författarna till studien anser att denna definition är tydlig och därmed kommer att användas.

2. Tidigare forskning

Enligt forskning är Sverige ett utav de länder med en mest välfungerande integration för personer med utländsk bakgrund (Migrant Integration Policy Index, 2010). Andra länder med välfungerande integration är Portugal, Canada och Finland och det beror på att de har en bra integrationspolitik samt höga poäng i MIPEX. MIPEX är en skala som mäter standarden för att uppnå lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla invånare i ett land. Detta genom att undersöka hur landet uppfyller följande sju punkter; (1) rörlighet på arbetsmarknaden, (2) återförening med familjemedlemmar, (3) utbildning, (4) politiskt deltagande, (5) långtidsbosatta (6) möjligheten till medborgarskap och (7) anti-diskriminering. Då dessa sju punkter mäter hur integrationen hanteras internationellt, visar forskning att Lettland är det land med dåligas integration för personer med utländsk bakgrund. Det grundar sig i att Lettland inte har en heltäckande integrationspolitik trots att landet följer EU:s krav för integrationen. Men då det endast sker på minimal nivå, blir det inte tillräckligt för att uppnå en hög standard på integrationen. Vidare visar forskning att svårigheter med integrationen i vissa länder beror också på att det är svårt att få medborgarskap. I Amerika syns denna problematik tydligt, då landet har en väldigt stark och bra integration förutom att det är svårt och dyrt att bli medborgare. Detta är ett hinder för många personer med utländsk som vill integreras i Amerika (ibid).

Då Sverige visar sig vara ett utav de länder i världen med en mest välfungerande integration, finns mycket forskning om ämnet (ibid). Mestadels baserar sig forskningen på kvantitativ data och diskuterar aspekter som negativa faktorer om integrationen i Sverige, hur personer med utländsk bakgrund ska göra för att integreras i det svenska samhället och vad Sverige som land ska bidra med till integrationen. Uppmärksammas bör även att forskning inom hur personer med utländsk bakgrund själva upplever om integrationen är knapp.

Integrationspolitiken kan ses utifrån tre olika ideologier; (1) konformitetsideologin, (2) smältdegelideologin och (3) den pluralistiska ideologin. Konformitetsideologin är den ideologi som Sverige hade fram tills 1970. Denna ideologi gick ut på att minoritetsgrupperna i samhället skulle anpassa sig efter majoritetsbefolkningens beteendemönster, kultur, språk och värderingar. Det som skulle uppnås med ideologin i Sverige var att alla i samhället skulle vara lika genom att använda sig av assimilationspolitik. Den andra ideologin, smältdegelideologin, syftar till att smälta samman alla grupper i ett samhälle till en ny nationalitetsuppfattning. Detta

sker genom att alla de positiva egenskaperna från minoritetsbefolkningen tas ut för att sedan sammansättas med majoritetsbefolkningen. Det bidrar till att en ny majoritetsgrupp skapas där alla i samhället är inkluderade. Den pluralistiska ideologin innebär att alla de olika kulturella särdragen som finns i samhället ses som en tillgång. Alla grupper i samhället ska, med sin egen kultur och språk, vara ett fungerande element i samhället och kunna leva tillsammans utan att behöva ändra på sin etniska identitet. Det är viktigt att betona att den pluralistiska ideologin endast kan ske under förutsättningarna att minoritetsgrupperna känner en samhörighet med majoritetsbefolkningen. Denna ideologi är den som har använts för att utforma Sveriges integrationspolitik idag (Hedlund & Eklund, 1998).

I dagens Sverige krävs det ofta goda kunskaper i det svenska språket men även utbildning krävs för att komma ut på arbetsmarknaden (Knocke, 2000). Enligt Hjerm (2005) handlar en stor del av integrationen om att komma in på arbetsmarknaden, eftersom det bidrar till att den sociala samhörigheten ökar. Bayram, Nyquist, Thorburn & Bilgel (2009) skriver att ny forskning visar att det inte är enbart arbetet eller språket som påverkar integrationen utan även den sociala och känslan av samhörighet påverkar om individen känner sig integrerad eller inte.

Personer med utländsk bakgrund blir diskriminerade på arbetsmarknaden och i samhället på grund av deras etniska tillhörighet vilket gör att de nödvändiga faktorerna som socialt samspel med svenskar och arbete inte blir tillräckliga för integrationen (Hjerm, 2005). 2008 införde regeringen ett nytt system för att förbättra och effektivisera integrationen men även för att se till att personer med utländsk bakgrund får samma förutsättningar som svenskar. Det nya systemet innehöll följande sju punkter: (1) ett effektivt system för mottagande och introduktion för nyanlända, (2) fler i arbete och fler företagare, (3) bättre utbildningsresultat och likvärdighet i skolan, (4) bättre språkkunskaper och utbildningsmöjligheter för vuxna, (5) en effektiv bekämpning av diskriminering, (6) en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap och (7) en gemensam värdegrund i ett samhälle som präglas av en tilltagande mångfald (Riksdagen, 2009).

Dribe & Lundh (2008) menar att ingången till integration är det svenska språket. Forskarna skriver att språket är grunden för att kunna utveckla sin egen integration eftersom språket bidrar till att det blir lättare för individen att skaffa sig ett socialt nätverk, förstå det svenska samhället samt skaffa ett arbete. Enligt Bayram, et al. (2009) utvecklar personer med utländsk bakgrund språket mest effektivt genom att befinna sig i miljöer där det talas mycket svenska. Det är

därför viktigt för individen att befinna sig på allmänna platser där svenskar rör sig. Det är även angeläget för personer med utländsk bakgrund att befinna sig på allmänna platser eftersom individerna får chansen att ingå i ett kulturellt och socialt samspel samt har en möjlighet att skapa ett nödvändigt nätverk för att komma in på arbetsmarknaden (ibid). Exempel på allmänna platser är universitet där det sker en naturlig integration mellan människor. Men forskning har även visat att om en person med utländsk bakgrund ingår äktenskap med en svensk så sker integrationen mer effektivt eftersom det sociala samspel som ingår i de allmänna platserna, blir en vardag (Herz & Johansson, 2012).

Forskning visar också att personer med utländsk bakgrund som är bosatta i segregerade områden inte integreras lika lätt i samhället i jämförelse med individer bosatta i andra områden. Det grundar sig på att personerna som bor i segregerade områden inte känner något behov av att vara på allmänna platser där svenskar rör sig och därmed går miste om den nödvändiga sociala kontakten som behövs för att integreras. Vidare visar forskningen på att ett stort ansvar ligger hos individen i segregerade områden eftersom de bör söka sig till situationer där individerna får kontakt med svenskarna (Bayram, et al. 2009).

2.1 Teoretiskt perspektiv

För att förstå respondenternas upplevelser och åsikter kring den svenska integrationen kan stigmatologi vara ett teoretiskt perspektiv att analysera och dra slutsatser utifrån. Eftersom forskningen visar att stigmatisering (Goffman, 1971) kan påverka integrationen.

2.1.1 Stigmatologi

Enligt Goffman (1971) handlar stigmatisering om människor som avviker från normen. Om personen går utanför det som anses vara "normalt" skapas stigma och personen blir stämplad som avvikande därmed uppkommer fenomenet. Det första som sker i ett möte mellan personer är att de kategoriserar in varandra i sociala identiteter. Om en av personerna innehar någon oförväntad egenskap som inte passar in i det förutfattade sociala identiteten stämplas individen som avvikande, det är först då stigmatisering uppstår. Stigmatisering bidrar därmed till grupperingar, fördomar samt diskriminering mot de avvikande individerna i samhället. Vidare menar författaren att det finns tre olika kategorier av stigma som anses vara avvikande. Dessa tre innefattar: (1) Kroppsliga stigma: exempelvis fysiska handikapp eller svårigheter med språket. (2) Karaktärsstigma: bland annat missbruk eller lagöverträdare. (3) Gruppstigma: så som etnicitet, religion, kön och klass (ibid).

Goffman (1971) skriver att stigmatisering kan användas i sammanhang där människor vill skapa makt över individer som är utanför normen. Genom att exempelvis utesluta eller utöva makt över de avvikande blir stigmat mer påtagligt och därmed ökar känslan för utanförskap hos de som är stigmatiserade. Däremot kan en person som är utanför i en grupp ses som en tillgång i en annan. En persons oförväntade kunskaper kan tillföra positiva företeelser till en viss grupp vilket kan medföra att stigmatiseringen upphör. Stigmatisering behöver inte vara en permanent företeelse utan en person kan bryta sig loss genom att exempelvis få en högre socioekonomisk position i samhället eller bryta ett missbruk och med detta bli "normal" (ibid).

3. Metod

I detta avsnitt presenteras det vetenskapsteoretiska synsättet samt val av den metod som tillämpas i studien. Studiens urval samt hur författarna till studien har samlat in data och gått tillväga för att utföra studien redovisas också. Under detta avsnitt kommer även studiens relevans och etiska överväganden att delges.

3.1 Vetenskapsteoretiskt synsätt

Studien har präglats av ett hermeneutiskt synsätt, vilket innebär att en tolkning sker på det som respondenterna säger. Hermeneutikens grund ligger i att förklara och förstå mänskliga, sociala och kulturella sammanhang genom att tolka och skapa en djupare förståelse för hur individerna upplever sin egen livssituation (Starrin & Svensson, 1994). Det är viktigt för författarna att förstå hur respondenterna upplever sin egen situation eftersom studien syftar till att undersöka individens egna tankar och upplevelser av integrationen. Därmed kan det hermeneutiska synsättet tydliggöra varför respondenterna tycker som de gör då det hermeneutiska synsättet kommer vara en grund till att studien analyseras utifrån stigmat teorin. Enligt Starrin & Svensson (1994) bidrar det hermeneutiska synsättet till en mer detaljerad bild av hur människor agerar utifrån deras egen livssituation, upplevelser och erfarenheter.

Den praktiska användningen av hermeneutik utgår inte enbart ifrån vad respondenten säger utan även det underliggande så som kroppsliga uttryck, tonläge och kontext (ibid). Författarna till studien har därav fått fördjupade svar av respondenterna kring deras upplevelser av integrationen i Sverige. Därmed har en stor vikt lagts ner på att förstå respondenternas kroppsspråk. Respondenternas kroppsspråk lästes av eftersom kroppsspråket förstärkte och förtydligade vad respondenterna berättade.

3.2 Kvalitativ metod

Baserat på det hermeneutiska synsättet valdes den kvalitativa metoden. Den kvalitativa metodens syfte är att fokusera på individens enskilda tankar och upplevelser (May, 2001), vilket är en lämplig metod att applicera på hermeneutik eftersom både grundar sig i att tolka respondenter på individnivå (Starrin & Svensson, 1994).

Inom den kvalitativa metoden kan olika typer av intervjuer användas. I denna studie valdes semistrukturerade intervjuer eftersom den gav respondenterna möjligheten att själva utforma

sina svar med utgångspunkt i vad som står i intervjuguiden. Valet av att använda semistrukturerade intervjuer grundar sig på att intervjuarna får en möjlighet att formulera lämpliga följdfrågor för att få fördjupade svar av respondenterna. Det ger också intervjuarna utrymme att förtydliga och förklara eventuella otydliga frågor för respondenterna (Kvale & Brinkmann, 2012).

3.3 Tillvägagångssätt

3.3.1 Urval

Urvalet till studien har valts utifrån att ge läsaren en omfattande bild av det valda ämnet. Författarna ville hitta respondenter med utländsk bakgrund som representerar olika grupper i samhället, med åtanke på individens sysselsättning. Baserat på det, valdes det avsiktliga urvalet där respondenterna är medvetet valda på grund av att de ger en hög grad av relevans för studien (Yin, 2013). Respondenterna i denna studie var personer med utländsk bakgrund som själva invandrat till Sverige. Respondenterna fanns tillgängliga på en frivillig verksamhet för personer med utländsk bakgrund som behöver hjälp med integration i Sverige. Personerna som intervjuades var kvinnor mellan åldrarna 35 - 65 år, bosatta i Skåne och var antingen arbetslösa, anställda eller studerande.

3.3.2 Insamling av data

Innan studiens start gjorde författarna en mindre forskningsöversikt över det valda ämnet för att se om studien var ett bra komplement till forskningen om integration. För att hitta forskning om ämnet har databasen Proquest Social Sciences varit en hjälp för att söka efter relevant litteratur. Sökorden som användes var; integration, assimilation, social integration, immigrants, immigration, refugees, new arriv* och swed*. Vetenskapligt granskade artiklar har valts för att säkerhetsställa att informationen från forskningarna var giltig och går att tillämpa i studien. Fem av artiklarna valdes ut eftersom författarna anser att dessa artiklar var de mest relevanta för studien och förklarade tydligast hur forskningsläget inom integrationen i Sverige ser ut. De fem artiklarna sammanställdes och utgör tidigare forskning. Relevant data från de fem artiklarna plockades ut i syfte att bygga en stark empiri för att forma en relevant intervjuguide men syftet var också att kunna skapa en lämplig analysstruktur. En forskning som beskriver integrationen internationellt har även valts ut då författarna anser att det är viktigt att belysa hur det ser ut internationellt i relation till hur svensk forskning ser ut.

Författarna har strukturerat upp en semistrukturerad intervjuguide (se bilaga 1) där frågorna baserar sig på studiens tre frågeställningar, tidigare forskning samt teorier. Syftet är att ta reda på hur personer med utländsk bakgrund upplever att integrationen fungerar i Sverige, genom att ställa relevanta frågor men även observera och analysera respondenternas kroppsspråk. Frågor om respondenternas bakgrund har tillfrågats eftersom tidigare forskning påvisar att dessa punkter (se bilaga 1, under rubrik *Bakgrund*) är väsentliga.

Sex personer med utländsk bakgrund valdes ut för intervju. Respondenterna kontaktades genom en frivillig verksamhet för personer med utländsk bakgrund som behöver hjälp med integration i Sverige. Författarna valde att inte tilldela respondenterna intervjuguiden innan samtalet, eftersom de vill ha spontana svar på frågorna. Det ville ges utrymme till följdfrågor samt påverka att respondenterna kunde utveckla sina svar. Intervjuerna spelades in med samförstånd och godkännande av respondenterna, för att öka reliabilitet i studien. Under intervjuernas gång märkte författarna att respondenterna hade svårigheter med det svenska språket. På grund av detta omformulerades intervjufrågorna och förklarades på så sätt att respondenten förstod dem.

3.4 Bearbetning av data och analysmetod

Efter varje intervju transkriberades materialet, vilket innebär att all ljuddata som tagits upp under intervjun skrevs ner i text för att sedan bearbetas och analyseras. När texterna lästes igenom, markerade författarna teman i texterna för att kunna sammanställa texten. Därefter fingerades respondenternas namn det vill säga att de fick andra namn för deras identitet inte skulle vara igenkännande (Bryman, 2008). Transkriberingsmaterialet och materialet om respondenternas kroppsspråk sammanställdes och utgör resultatet samt analysen i studien. Under analysens gång fokuserade författarna på tidigare forskning och stigmat teorin eftersom denna teori är en viktig del av integrationsprocessen.

Studiens analys är uppbyggd på analysmetoden meningskoncentrering. Meningskoncentrering innebär att författarna till studien har dragit samman det respondenterna sagt till kortare formuleringar (Kvale & Brinkmann, 2012). Denna analysmetod valdes eftersom det är en passande analys för att kunna leta efter naturliga meningsenheter i omfattande och komplexa intervjuer. Detta för att sedan utveckla huvudteman som kan bygga grunden för mer omfattande tolkningar och teoretiska analyser (ibid.).

Meningskoncentrering är uppbyggt på fem olika steg. Dessa steg innefattar (1) genomläsning av intervjun för att få en uppfattning om helheten, (2) för att sedan fastställa de naturliga "meningsenheterna" på samma sätt som respondenterna uttrycker dem. (3) Därefter formuleras olika teman utifrån de naturliga meningsenheterna, dessa teman ska tematisera det respondenterna säger utifrån hur de uppfattas av författarna. (4) När det gjorts, ställer författarna frågor till meningsenheterna utifrån studiens specifika syfte för att sedan (5) knyta samman alla centrala och väsentliga teman från intervjun i en beskrivande text (ibid).

Under analysens gång har de fem punkterna följts genom att metodiskt gå igenom punkterna utifrån det transkriberade materialet från intervjuerna. Det första som gjordes var att läsa igenom det transkriberade materialet, samt föra en diskussion om vad helheten i intervjun innebar. Därefter plockades relevanta meningsenheter ut för att koppla dem till teman. Fyra teman valdes, vilket var (1) Betydelsen av integration, (2) Integrationen i Sverige, (3) möjligheter med integrationen och (4) Svårigheter med integrationen. Dessa teman valdes ut utifrån studiens syfte och frågeställningar, men även på vad tidigare forskning har sagt om ämnet. Författarna till studien ställde sedan olika frågor till meningsenheterna för att se om de verkligen besvarade forskningsfrågorna. När det var säkerhetsställt att meningsenheterna är relevanta för studien, sammanställdes all data till en beskrivande text. Där analysen av intervjuerna presenterades med åtanke på vad tidigare forskning säger samt stigmateorin.

3.5 Studiens relevans

Enligt Kvale & Brinkmann (2012) är reliabilitet och validitet bedömningskriterier som används inom granskningar. När en studie har hög tillförlitlighet innebär det att den också har en hög reliabilitet och när en studie visar hur bra den mäter det som skall mätas kallas det för validitet. I denna studie är validiteten hög eftersom författarna har valt att utgå från teorier som är relevanta för studien samt läst in sig på tidigare forskning inom integrationen i Sverige.

Kvale och Brinkmann (2012) skriver att i kvalitativa undersökningar kan mätningen av reliabiliteten inte vara lika tillförlitlig som i kvantitativa undersökningar. Författarna skriver även att i kvalitativa undersökningar är det färre som deltar och blir intervjuade än i en kvantitativ undersökning. Verksamheten som respondenterna kommer ifrån har som mål att integrera, informera samt inspirera gruppen om det svenska samhället. Därför bidrar respondenterna till att studien har en stor validitet och reliabilitet. Intervjuerna spelades in och transkriberades vilket i sig ger en hög reliabilitet.

3.6 Etiska ställningstaganden

Enligt Bell (2006) måste respondenterna, innan intervjun, få information om studiens syfte och genomförande samt bli upplysta om deras rättigheter. Rättigheterna handlar om respondenternas valfrihet att svara eller inte svara på en intervjufråga men också information om att respondenterna när som helst under intervjuens gång kan avsluta processen (ibid.). Det uppfylldes genom att respondenterna tillgavs ett brev med information om studien och hur intervjun kommer gå till samt respondenternas rättigheter (se bilaga 2). Innan intervjuens gång upprepades det även muntligt för respondenterna om deras rättigheter samt studiens syfte för att förtydliga och konfirmera att de samtycker om deltagande.

Kvale och Brinkmann (2012) skriver att det är viktigt att de fyra etiska riktlinjerna; informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll, fullföljs i studien. Respondenterna deltog frivilligt och gav därmed samtycke till deltagandet i studien. Konfidentialitet handlar om att respondenterna har rätt till att inte identifieras i studien om respondenten anser att det skyddar integriteten (ibid.). Det uppfylldes genom att respondenternas namn har ändrats samt personlig information förvrängts. Kvale och Brinkmann (2012) skriver att konsekvenser är viktigt för respondenterna. Det handlar om att intervjuaren ska göra en genomtänkt bedömning av den kvalitativa studien och se till att ingen av respondenterna kommer till skada. Vidare förklarar författarna att forskarens integritet har en avgörande roll för studiens kvalitet och styrka i de etiska beslut som kommer att fattas under intervjun. Det ligger ett ansvar hos forskaren att se till att resultaten framställs korrekt och uppnår en hög vetenskaplig kvalitet på det som framgår under intervjun.

4. Resultat och Analys

I denna del presenteras först de sex respondenterna, därefter redovisas resultatet kopplat till studiens frågeställningar. Detta för att svara på studiens syfte som är att undersöka hur personer med utländsk bakgrund upplever sin integration i det svenska samhället. Analysen som ligger till grund för resultatet kommer vara baserad på den valda teoretiska perspektivet, stigmatteori (Goffman, 1971) men även genomsyras av vad tidigare forskning säger om de olika teman respondenterna tar upp.

4.1 Presentation av respondenterna

Respondent 1

Nadine är 41 år och har sitt ursprung från Jemen. Hon har bott i Sverige i 2,5 år och studerar för tillfället grundläggande svenska. Nadine är gift och har tre barn som kommer anlända till Sverige inom snar framtid. Nadine känner sig inte integrerad i samhället.

Respondent 2

Maria är 61 år och har flytt från Peru på grund av politiska omständigheter. Hon har bott i Sverige i 22 år. Maria är arbetslös men har arbetat mycket med olika konstprojekt i Sverige eftersom hon är konstnär. Hon upplever att hon inte är integrerad i samhället.

Respondent 3

Montaha flyttade från Irak till Sverige för 6 år sedan för att vara med sin make, som varit bosatt i södra Sverige i 15 år. Hon är 35 år och har två barn. Montaha studerar till lärare och upplever därmed att hon är integrerad i det svenska samhället.

Respondent 4

Nadira är 40 år, hon flydde från Irak för 16 år sedan på grund av krig. Nadira utbildade sig till kock i Sverige och jobbar deltid i ett skolkök. Hon är gift med en svensk man och de bor tillsammans. Nadira känner sig halvt integrerad.

Respondent 5

Lara är 36 år, från Kirgizistan och har bott i Sverige i 2 år. Anledningen till att hon kom till Sverige var för att studera och i nuläget väntar hon på uppehållstillstånd och är även arbetslös.

Lara känner att hon inte vågar integrera sig i samhället på grund av att hon inte har uppehållstillstånd.

Respondent 6

Tara är 51 år från Libanon, hon kom till Sverige 1984 men det var inte förrän 1989 som hon bosatte sig i Sverige, innan dess åkte hon fram och tillbaka till Libanon. Tara läste SFI och grundläggande svenska när hon bosatte sig i Sverige men hon engagerade sig inte i arbetslivet och har därför varit arbetslös sedan dess. Tara känner sig inte integrerad i samhället.

4.2 Betydelsen av integration

Fyra av de sex respondenterna säger att innebörden av integration är att känna samhörighet med svenskarna och att detta är grunden till integration. De två resterande respondenterna menar att integration betyder att kunna språket samt att ha ett arbete. Under diskussionen om samhörighet är alla sex respondenter eniga om att den sociala samhörigheten ökar i ett land om alla bor tillsammans. Det vill säga att svenskar och personer med utländsk bakgrund bor i samma område. Nadine beskriver det på följande sätt:

Integration är när två samhällen, bor, lever tillsammans.

Utöver att citatet belyser en upplevd uppdelning av samhället visar det också att ”bo tillsammans” är en viktig del av integrationen och för att känna samhörighet. Men det verkar inte endast handla om att bo på samma ställe. Uttrycket att ”leva tillsammans” inkluderar mycket mer, vilket Nadira för fram när hon tycker att kontakter är viktigast, ett socialt liv. Alla sex respondenterna är eniga om att det sociala livet som Nadira talar om är den viktigaste delen av integrationen. Detta trots att två av respondenterna inte anser att integrationens innebörd är samhörigheten med svenskar. Faktorer som språket, sysselsättning (arbete eller eftergymnasial utbildning) och bostadsområde menade respondenterna bidrar till samhörighet och integration.

Det är underförstått att respondenterna upplever att det är viktigt med samhörigheten med svenskar, detta för att utesluta stigmatisering. Stigmatisering motverkar integrationsprocessen genom att skapa gruppering mellan personer med utländsk bakgrund och svenskar som bidrar till att det sociala samspelet inte skapas (Goffman, 1971). Nadines citat stärker vad Goffman (1971) säger om stigmatisering och hon menar på att samhället är uppdelat. Forskning visar att

det är viktigt att ett socialt samspel mellan ett lands befolkning och människor med utländsk bakgrund finns för att få en lyckad integrationsprocess och utesluta olika stigma, så som gruppstigma (Bayram et al., 2009; Goffman 1971).

Det är inte bara viktigt att personer med utländsk bakgrund känner samhörighet med svenskarna på grund av att stigmatiseringen minskar. Utan även för att den pluralistiska ideologin, som är grunden till Sveriges integrationspolitik, ska fungera. Detta då den pluralistiska ideologin endast kommer att fungera om minoritetsgrupperna, som i detta fall är personer med utländsk bakgrund, känner samhörighet med svenskarna (Hedlund & Eklund, 1998).

4.3 Integrationen i Sverige

Att integreras är, enligt respondenterna, en individuell upplevelse och faktorer så som språket, bostad och sysselsättning eller arbetslöshet influerar integrationsprocessen. Fyra av respondenterna säger att de själva inte är integrerade, medan resterande två säger att de är integrerade samt halvt integrerade i samhället. När respondenterna diskuterar språket, sysselsättning och bostad återkommer alltid vikten av det sociala samspelet med svenskar och att det utgör en grund för dessa faktorer.

4.3.1 Språket och det sociala samspelet

Alla sex respondenter är eniga om att språket har en viktig roll i integrationsprocessen, Nadine förklarar genom att säga:

Språket är mycket viktigt för integrationen. Man kan få ett jobb, man kan skapa relationer med andra. Mycket lätt, ja!

Därmed menar Nadine att språket är en ingång till att “få jobb” och “skapa relationer”. Tara, Lara och Maria anser däremot inte sig vara integrerade eftersom de inte kan språket tillräckligt bra. Det märks under intervjuens inledning att de tre respondenterna är rädda för att uttrycka sig på svenska, genom att upprepade gånger be om förlåtelse över språket. Det respondenterna känner kan grunda sig i en rädsla för att göra bort sig inför svenskarna och därför bidrar det till att deras befintliga arbetslöshet bistår. Att arbetslösheten bistår beror på att den nödvändiga sociala kontakten för att få arbete är knapp. Personer med utländsk bakgrund behöver hjälp med språket och kontakter från svenskarna för att få en ingång i arbetsmarknaden.

Montaha var den enda av respondenterna som ansåg sig själv vara helt integrerad i samhället och det grundar sig i att hon har ett starkt socialt nätverk som har hjälpt henne med att utveckla språket. Montaha beskriver vikten av social samhörighet och språket på följande sätt:

Man måste umgås mer! Jag tror det är viktigast. Språket kommer om man umgås med Svenskar.

Montaha påstår att integrationen underlättas om det sociala samspelet blir en naturlig del av vardagen. Nadira upplever det Montaha nämner om integrationen eftersom hon är gift med en svensk man som är en del av hennes vardag, hon berättar följande:

Han har hjälpt mig mycket. Det är mycket kultur skillnad. Men snabbare integreras, vi prata svenska hela tiden och jag lär mig mycket av honom och hade jag haft en annan jag hade inte pratat svenska och inte lärt mig svenska (...)

Det som framgår av Montaha och Nadiras citat är att språket utvecklas med hjälp av det sociala samspelet. Detta till skillnad från Taras erfarenhet av integration då hon menar att tid ska mest läggas ner på att lära sig språket och inte lika mycket på de sociala kontakterna. Tara känner sig själv inte integrerad och har haft svårigheter med integrationen. Det beror på att hennes språk inte utvecklats vilket grundar sig i att hon inte umgås med svenskar eller har arbete. Hon beskriver detta på följande sätt:

Jag försöker integrera mig själv och skapa kontakter för att annars jag kommer må dåligt. Jag kommer bli deprimerad. Jag har läst SFI och grundläggande men jag glömt allt därför jag inte jobba så därför jag inte integrerad.

Citatet visar att Tara försöker skapa kontakten själv för att inte må dåligt. Taras känsla av att hon kan bli deprimerad kan basera sig på att hon själv inte kan hantera situationen hon befinner sig i. Vikten av språket och den sociala samhörigheten är betydelsefull för både integrationen samt för individernas välmående. Språket och samhörigheten kan även ha en djupare betydelse för huruvida integrationen i samhället utvecklar sig för individen. Språket är en av grunderna

för att personen antingen blir eller inte blir stigmatiserad, det beror på att språket ingår i det kroppsliga stigmat (Goffman, 1971). Respondenterna som upplever att de inte kan språket tillräckligt bra är snarare stigmatiserade än integrerade i samhället, eftersom de har svårt att skaffa en samhörighet med svenskarna. Forskning visar att personer med utländsk bakgrund utvecklar språket mest effektivt genom att befinna sig i miljöer där det talas mycket svenska (Bayram, et al. 2009). Det i sin tur bidrar till att en social samhörighet med svenskarna uppstår och stigmatiseringen minskar.

Enligt Dribe & Lundh (2008) är ingången till integrationen språket, eftersom personer med utländsk bakgrund genom det lättare skaffar sig ett socialt nätverk, förstår det svenska samhället bättre samt har en bättre möjlighet att skaffa sig ett arbete. Däremot visar Montaha och Nadira på motsatsen när de säger att det sociala samspelet med svenskar bidrar till språket, förståelse och arbete. Baserat på detta bör det lättaste sättet att integreras in i samhället vara att ingå ett partnerskap med en svensk. Forskningen stärker även det när den visar att giftermål med en svensk är viktigt för integrationen eftersom individerna får ett naturligt socialt samspel med andra (Hjerm 2005). Att personer med utländsk bakgrund känner att de måste lära sig språket för att känna samhörighet med svenskar bidrar till konformitetsideologin blir starkare i Sverige (Hedlund och Eklund 1998), respondenterna själva anser att de har svårt att känna samhörighet med svenskar om de inte kan språket. Detta bidrar till assimileringpolitiken som fanns i Sverige innan 1970 blir påtagligt, då personer med utländsk bakgrund känner att de måste anpassa sig efter Svenskarna, som är majoritetsbefolkningen (ibid, 1998).

Det syns tydligt hur viktigt det sociala samspelet är för utvecklingen av språket som i sin tur bidrar till en lyckad integration och ett minskad kroppsliga stigma. Alla respondenterna menar att utan det sociala samspelet och språket kommer integrationen bli svår eftersom känslan av samhörighet med svenskarna går förlorad och stigmatiseringen ökar. Forskning och respondenterna visar att både det sociala samspelet och språket är viktigt för integrationen och att dessa två komponenterna utgör en grund för integrationen.

4.3.2 Sysselsättning/arbetslöshet och det sociala samspelet

Respondenterna diskuterar att någon form av sysselsättning är en viktig del av integrationen eftersom det sociala samspelet blir en naturlig del av vardagen. Montaha och Nadira har både någon form av sysselsättning och känner troligtvis att deras sysselsättning är en bidragande

faktor till deras känsla av integration. De säger att det sociala livet utvecklas snabbare om individerna har någon form av sysselsättning, Nadira visar detta genom att säga:

Jag har arbete, men inte heltid, deltid. Bra början. Halvt integrerad, jag tycker kontakter är viktigast, socialt liv. Du får kompisar, jobb och arbete, lära sig hur Sverige och människor är.

De resterande fyra respondenterna saknar sysselsättning men har en förförståelse om att någon form av arbete eller eftergymnasial utbildning skulle hjälpa integrationsprocessen. Nadine motiverar följande genom att säga:

När man arbetar hjälper det mycket för att göra bra integration med andra, när man går och spenderar 8 timmar på arbete och spenderar med andra också när man har relation med kunder, det är mycket bra.

Det Nadine framhäver är att arbete bidrar till att individer får kontakt med svenskar som i sin tur bidrar till integrationen. Hon tycker även att om individen är sysslolös måste det ske en personlig ansträngning för att integreras eftersom arbete endast är ett hjälpmedel för att underlätta integrationen. Maria är den enda av respondenterna som belyser att integration innebär att ha arbete, hon säger:

Det bästa integration för mig är arbete, måste blandas med svenskar.

Marias definition av integration stärks av forskning, som visar att integration handlar om att komma in på arbetsmarknaden, eftersom individen skapar ett socialt nätverk genom arbete (Hjerm, 2005). Att sysselsättning bidrar till ett starkare socialt nätverk går att urskilja i vad Montaha och Nadira upplever. På grund av deras sysselsättningar upplever både en delaktighet i samhället. Att vara sysslolös medför eventuellt att det sociala nätverket går förlorat och stigmatiseringen ökar. Men även om personen är sysslolös går det att skapa sig ett socialt samspel med svenskar. Det handlar om att individen måste bidra till sin egen integration genom att, som Nadine säger, lägga ner en kraft för att skapa en samhörighet. Det är även viktigt att samhället tar tillvara på individernas goda egenskaper, så som individernas kompetens i på arbetsmarknaden, för att sedan smälta samman dem med resterande befolkning. Detta bidrar till

att smältdegelideologin bli påtaglig i Sverige vilket kan bidra till en mer effektiv integration av personer med utländsk bakgrund (Hedlund & Eklund, 1998).

Det framgår tydligt att respondenterna anser att sysselsättning, så som arbete eller eftergymnasial utbildning, är en viktig del i integrationsprocessen. Fem av respondenterna anser snarare att det är en möjlighet än en nödvändig del i integrationen. De menar att genom sysselsättning skapas kontakten med svenskar och på sått blir de integrerade och den eventuella stigmatiseringen minskas. Enligt Goffman (1971) medför alltså sysselsättning till att stigmatiseringen blir mer påtaglig eftersom individerna har en annan etnicitet men också kan tillhöra en lägre klass i samhället. Fem av respondenterna anser att det är en möjlighet att arbeta eller utbilda sig. Däremot är det ingen av dem som nämner att deras etnicitet är grunden till stigmatiseringen utan det är snarare enligt respondenterna, ett karaktärsstigma som uppstår.

4.3.3 Bostad och det sociala samspelet

De sex respondenterna har erfarenhet av att bo eller ha bott på segregerade områden och upplevde att integrationen inte behöver utvecklas om de bor i dessa områden. Nadine sammanfattar genom att förklara hur det ser ut i segregerade områden:

(...) alla situationer är arabiska, i affärer, på gatan, överallt. Jag tror om man till exempel bor i Rosengård man behöver inte studera svenska eller göra integration. Det är inte så bra att man bor där om man ska integreras.

Vidare diskuterar Nadine hur Spaniens integration fungerar och berättar att det inte finns segregerade områden utan där blandas alla oavsett etnicitet. Enligt Nadine är det både personer med utländsk bakgrund och svenskarnas fel att det sociala samspelet inte fungerar och att ansvaret för att integreras ligger hos båda parterna. Det är även något som Maria har uppmärksammat, hon förklarar:

Samhället ska hjälpa människor och inte göra ghetto (...), nej, vi ska blandas med svenskar för att integrera med varandra.

Vad som framkommer i de två ovanstående citaten är att det finns en negativ syn på segregerade områden som en bidragande faktor till integration i samhället. Respondenterna diskuterar även att personerna med utländsk bakgrund inte behöver åka till platser där den

sociala kontakten sker eftersom allt finns i området. Men respondenterna menar även att svenskar inte vill åka till de segregerade områden och därför blir det både parternas fel att stigma bildas. Montaha och Nadira menar dock att individen måste åka till platsen där det sociala samspelet finns, oavsett bostadsområde individen bor, detta för att underlätta integrationsprocessen. Montaha beskriver detta på följande sätt:

Integrera är jättesvårt här om man träffar människor från bara sitt land. Du kan inte bli svenska eller få det sociala livet man behöver om man gör så. Men behöver gå till olika ställen för att träffa andra människor från olika länder.

Citatet visar att svårigheter i integrationen kan uppkomma om individerna själva inte engagerar sig i att träffa andra svenskar, genom att röra sig utanför segregerade områden. Montahas argument om att segregerade områden försämrar integrationen stärks av Bayram et al. (2009) som menar på att människor som bor i segregerade områden inte integreras med svenskar, och får därmed inte det sociala samspelet. Detta i sin tur bidrar till att de kroppsliga stigmana inte försvinner då individerna inte utvecklar språket samt beteende mönstret som behövs för att passa in och eliminera stigmatiseringen (Goffman, 1971). Enligt Bayram et al. (2009) är det individens egna ansvar att söka sig till situationer där kontakt sker med svenskar. Det är först när personer med utländsk bakgrund får en chans att ingå i det kulturella och sociala samspelet som integration kan uppstå.

Den pluralistiska ideologin handlar om att personer med utländskbakgrund ska känna samhörighet med Svenskarna (Hedlund & Eklund, 1998). Det som respondenterna upplever om att de segregerade områdena inte bidrar till integrationen påverkar även att den pluralistiska ideologin minskar då områdena påverkar att samhörigheten mellan grupperna minskar. Alla respondenterna var eniga om att segregerade områden inte bidrar till att integrationen utvecklas i Sverige eftersom stigmatiseringen blir mer påtagligt och individerna i de segregerade områdena inte behöver blanda sig med resten av befolkningen (Goffman, 1971). Två av respondenterna samt forskning påvisar däremot att det egentligen inte är de segregerade områdena som påverkar integrationen utan huruvida engagerade individerna, både personer med utländsk bakgrund och svenskarna, är att ta initiativet till en personlig kontakt.

4.4 Möjligheter/svårigheter med integrationsprocessen

När respondenterna diskuterade olika hinder de stött på när de integreras i samhället återkom tankar och funderingar om att åldern har en stor roll för hur lätt eller svårt det är att integreras. Alla respondenter, förutom Lara ansåg att det är lättare att integreras vid en yngre ålder. De tycker att deras ålder försvårar integrationen då det inte går fort att lära sig språket och de sociala koderna. Maria beskriver det på följande sätt:

För ungdomar mycket lättare att integreras än hos mig, jag är gammal.

Maria anser att hennes ålder gör det svårt att integreras och kommer man till Sverige som ungdom blir integrationen effektivare. Tara håller med det Maria säger, men i hennes fall kom hon till Sverige i 20 års ålder och har bott i Sverige i 30 år och känner sig inte integrerad.

Respondenterna var eniga om att Sveriges integration är bra vilket internationell forskning också visar, då Sverige är ett utav de länder i världen med en mest välfungerande integration (Migrant Integration Policy Index, 2010). Lara är den enda av respondenterna som belyser att Sveriges integrationspolitik är för bra och att människor kommer hit för att utnyttja systemet. Dessa människor bidrar till att de som verkligen kommer till Sverige för att integreras och skaffar sig ett nytt liv får svårigheter. Svårigheterna handlar om att de får fördomar från svenskarna vilket gör att integrationsprocessen blir sämre, Lara beskriver situationen genom att säga:

(...) De gör mycket så invandrare måste tacka till Sverige och samtidigt respektera Sverige för Sverige är mycket bra land och inte utnyttja som många gör i Malmö invandrare när de kommer till Sverige.

Det Lara även beskriver är att personer med utländsk bakgrund ska vara tacksamma över att Sverige tagit emot dem. En förförståelse om att alla respondenter är väldigt tacksamma över att Sverige hade tagit emot dem uppkom och på grund av denna upplevelse kan det vara en orsak till att respondenterna inte vågade kritisera den svenska politiken. Det stärktes av att alla respondenter sade att det handlar om att individerna själva måste vara en drivkraft i sin egen integration och göra egna val som bidrar till att känslan av samhörighet ökar, Maria förklarar på följande sätt:

Mycket ansvar hos en själv, jag till exempel går till språkcafé frivilligt för att praktisera min svenska.

Det Maria framhäver är att regeringen inte kan göra mer för individerna utan det handlar om att de själva måste ta eget initiativ för att vidare utveckla sin integration. De resterande fem respondenterna håller med Maria om att ett stort ansvar för integrationsprocessen ligger hos individen. Detta för att den svenska politiken ger en bra grund för integration med utrymme för att själv bestämma. Det är även underförstått att Maria tycker att den pluralistiska ideologin, som är grunden till Sveriges integrationspolitik, är bra detta då olika kulturella särdragen som finns i samhället ses som en tillgång (Hedman & Eklund, 1998). Detta medför att integrationen blir olika för alla eftersom vissa blir mer engagerade än andra. Forskningen bekräftar att individen själv måste vara en drivande faktor i integrationen (Bayram et al. 2009). Respondenterna upplever att förmågan att själv kunna bestämma över sin integration kan även medföra att stigmatiseringen kvarstår om inte individerna med utländsk bakgrund samt svenskarna tar initiativ i integrationen.

Det som fem av respondenterna diskuterar om åldern är något som inte har belyst i tidigare forskning. Respondenterna påvisar att åldern och barn är viktiga delar i integrationen eftersom yngre människor har lättare att hantera och anpassa sig efter nya situationer. Respondenterna menar även att unga människor har lättare att bryta gruppstigma. Detta när det svenska systemet är uppbyggt på att barn och unga ska gå i skolan och därmed passar in i normen och får samma förutsättningar som svenskarna. Det som kan mot visas med vad som sägs om åldern är det redovisade fallet med Tara. Fallet visar att det kan finnas mer svårigheter än bara åldern för att integreras utan det måste även finnas ett engagemang hos individen.

Det syns ett tydligt mönster av att personer med utländsk bakgrund måste delta i sin egen integration för att ha en möjlighet att bli en del av det svenska samhället. Finns inte deltagandet kommer integrationsprocessen bli svår och därmed bidra till ohälsa som Tara även påpekat. Respondenternas tacksamhet kan både vara en möjlighet men även en svårighet för integrationen. Att känna tacksamhet över att Sverige tagit emot dem kan bidra till en känsla av välmående som i sin tur gör att individerna själva känner att de vill integreras in i samhället. Svårigheten med tacksamheten kan vara att respondenterna inte vågar kritisera integrationen och därmed inte bidra till att integrationen utvecklas.

5. Diskussion

Författarna till studien ansåg att det fanns ett problem med studiens problemområde, vilket var att forskning om integrationen inte tog hänsyn om hur personer med utländsk bakgrund upplever integrationen i Sverige. Författarna tycker att det är relevant för socialt arbete att veta hur personer med utländsk bakgrund upplever integrationen i Sverige. Eftersom det är viktigt att få insikt om vad individerna känner för att sedan kunna sätta in rätt insatser för att hjälpa personerna. För att fördjupa och utveckla kunskapen om problemområdet, formades ett syfte samt frågeställningar. Frågeställningar som; (1) vad innebär integration för respondenterna?, (2) på vilka sätt upplever respondenterna att de är integrerade/inte integrerade i samhället?, (3) vilka möjligheter/svårigheter har respondenterna stött på vid integrationen?, har undersökts och diskuteras nedan.

Resultatet visar att fyra av respondenterna tycker att innebörden av integration är att känna samhörighet med svenskar. Respondenterna menar att finns det sociala samspelet med svenskar blir det lättare att utveckla de andra nödvändiga faktorerna som språket, arbete och utbildning för att skapa en lyckad integration. Här går forskningen emot vad respondenterna säger, eftersom den påvisar att det sociala samspelet kommer efter att individerna har införskaffat sig språket och arbete. De resterande två respondenterna håller med forskningen om att språket och arbete är viktigast. En diskussion kan föras om dessa två respondenter undermedvetet menar att samhörigheten är integrationen då de inte uttalat säger vad integration innebär. Det är viktigt att den pluralistiska ideologin hjälper till att utveckla integrationen för personer med utländsk bakgrund så att individerna verkligen kan känna samhörighet med majoritetsbefolkningen.

Respondenterna tycker att någon form av sysselsättning är grunden för att skapa ett socialt nätverk och då går det att ifrågasätta om det verkligen är det sociala samspelet som är den viktigaste delen i integrationen. De två respondenterna som upplevde sig mest integrerade, har både sysselsättning i någon form. Montaha har både ett starkt socialt nätverk samt studerar på högskola. Nadira har deltidsarbete men hon känner att hennes brister i det svenska språket bidrar till att hon inte är helt integrerad i samhället. Nadira berättar även att hennes svenska man bidrar till integrationen då hon har det sociala samspelet i sin vardag. Med åtanke på Montaha och Nadiras fall kan det ligga flera orsaker i grunden för att de känner sig integrerade då både har ett socialt nätverk, en integrerad make och en form av sysselsättning. Däremot kan det föras en diskussion om en svensk partner alltid bidrar till integrationen. Detta då det kan

vara så att parterna väljer att tala engelska eller annat språk än svenskan, i sådana fall bidrar inte en svensk partner till integrationen.

Forskningen om integrationen jämt mot arbete och utbildning säger att det är ingången till integrationen. Respondenterna menar att det sker en stigmatisering när en individ är sysslolös eftersom de inte känner en delaktighet i samhället vilket i sin tur leder till att konformitetsideologin blir mer påtaglig i Sverige. Detta i sin tur kan leda till att individen känner ohälsa och som därefter kan bidra till att individen ger upp integrationen. Exempel på ett sådant fall är Tara som själv uttrycker att hon kommer "bli deprimerad" om hon inte integreras. Det framgår tydligt att respondenterna inte anser att arbete eller sysselsättning är den viktigaste delen i integrationen men vad forskning säger och vad Tara säger kanske det ändå tyder på motsatsen.

Åsikter om de segregerade områdena itudelas bland respondenterna. Fyra av respondenterna hade starka åsikter om att segregerade områden bidrog till extrem stigmatisering och tyckte det var väldigt svårt att integreras i dessa områden. De två resterande respondenterna, Montaha och Nadria, ansåg även att segregerade områden inte bidrog till en lyckad integration. Däremot belyste de att det främst handlade om att individen måste ha ett starkt engagemang samt en förståelse om att integrationen inte kommer vara effektiv om personerna endast befinner sig i dessa områden. Det som Montaha och Nadira säger stärks av forskning som skriver att individerna själva måste söka den sociala kontakten med svenskar. Både Montaha och Nadira har erfarenhet av att bo på segregerade områden samt förståelse över att individer inte alltid kan hjälpa att de är bosatta på segregerade områden. De menar att individerna måste göra det bästa av situationen. Segregerade områden kan även ses som en tillgång inom området. Som Nadine påstår att, människor i dessa områden klarar sig utan att behöva röra sig utanför områdena och behöver inte kunna det svenska språket. Däremot kan denna känsla av samhörighet, snabbt brytas ner när individerna rör sig utanför området eftersom personen inte kommer känna att de passar in i samhället. Det som synd tydligt är att för att få den pluralistiska ideologin att fungera fullt ut i Sverige måste både samhället och individerna i det lägga ner tid på att få personerna med utländsk bakgrund att känna samhörighet med majoritetsbefolkningen, men det handlar även om att personerna med utländsk bakgrund måste engagera sig och söka kontakt med svenskarna.

Något som forskning inte har uppmärksammat är vikten i huruvida individerna själva engagerar sig i integrationen. Respondenterna är eniga om att integrationen i Sverige är bra, men att det handlar om att individen ska våga ta steget ut för att utveckla sin integration efter att staten har gett dem ett startpaket som innehåller bland annat SFI och ett boende. Däremot kan faktorer som ålder på individen påverka integrationen. Fem av sex respondenter menar att det är lättare att integreras vid ung ålder. Även om respondenterna säger detta kan det föras en diskussion om huruvida det stämmer. Eftersom det snarare handlar om individens förmåga att uppleva en samhörighet gentemot samhället.

Respondenterna tycker att ett stort ansvar för integrationen ligger hos svenskarna och inte enbart hos personer med utländsk bakgrund. Problemet är att det inte är en självklarhet för svenskarna att de måste bidra till integrationen, vilket måste belysas. Det ligger i regeringens samt forskningens ansvar att komma fram till det effektivaste hjälpmedlet för vad svenskarna ska göra för att bidra till integrationsprocessen. Vidare visar resultatet att respondenterna upplever att vissa specifika enheter måste utvecklas för att bidra till en mer effektiv integration i Sverige. Dessa enheter som respondenterna pratar om är de segregerade områden samt svenskarnas ansvar att engagera sig i integrationen.

Enligt den internationella forskningen är Sverige ett land med en integration som faktiskt fungerar väl för personer med utländsk bakgrund. Det är något som respondenterna har stärkt under studiens gång då de anser att Sveriges integration är bra. Att respondenterna upplever att integrationen är bra kan bero på att de är tacksamma över att ha blivit mottagna av landet och därav inte vill kritisera integrationen. Men trots detta anser studiens författare att det är viktigt att det forskas mer på området om vad personer med utländsk bakgrund anser om integrationen i Sverige. Det baserar sig på att författarna tror att det hade underlättat för framtida politiker som ska stadga lagar kring huruvida integrationspolitiken ska gå till. Det är även viktigt att forskningen inom detta område fortsätter då arbetet med individerna i denna grupp underlättas. Med åtanke på att de har något socialt problem, eftersom det bör utformas individuella insatser för just problematik inför integrationen.

Under studiens gång har författarna uppmärksammat olika för och nackdelar med metoden som använts. Den kvalitativa metoden bidrar till att det är svårt att generalisera vad resterande personer med utländsk bakgrund anser om integrationen i Sverige. Särskilt med åtanke på urvalet i studien, som tagits från en frivillig verksamhet i Skåne, där individerna kan få hjälp

med integrationen och det har eventuellt bidragit till deras positiva bild av integrationen. Fördelar med den kvalitativa metoden är att det har gett individerna tillfälle att utveckla och fördjupa sina svar. Författarna har därmed fått en fördjupande och individuell bild av vad personerna anser om integrationen. Den kvalitativa metoden har även medfört en chans att fråga, förtydliga och förklara de oklarheter som har uppstått under intervjuens gång.

Referenser:

Bayram, N., Nyquist, H., Thorburn, D., & Bilgel, N. (2009). Turkish immigrants in Sweden: Are they integrated? *International Migration Review*, 43(1), 90-111.
doi:<http://dx.doi.org/10.1111/j.0197-9183.2008.01148.x>

Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Boguslaw, J. (2012). *Svensk invandringspolitik under 500 år: 1512 - 2012*. Lund: Studentlitteratur

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Dribe, M., & Lundh, C. (2008). Intermarriage and immigrant integration in Sweden. An exploratory analysis. *Acta Sociologica*, 51(4), 329-354.
doi:<http://dx.doi.org/10.1177/0001699308097377>

Goffman, E. (1971). *Stigma - den avvikandes roll och identitet*. Halmstad: Hallandspostens boktryckeri AB.

Hedman, L. & Eklund, H. (1998). *Invandrare, språk och dagstidningar*. Uppsala universitet, Sociologiska institutionen

Herz, M., & Johansson, T. (2012). The experience of being stopped: Young immigrants, social exclusion and strategies. *Young*, 20(2), 157-176.
doi:<http://dx.doi.org/10.1177/110330881202000203>

Hjerm, M. (2005). Integration into the social democratic welfare state. *Social Indicators Research*, 70(2), 117-138. doi:<http://dx.doi.org/10.1007/s11205-004-7981-7>

Knocke, W. (2000). Integrations or segregation? immigrant populations facing the labour market in Sweden. *Economic and Industrial Democracy*, 21(3), 361-380. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/60377456?accountid=12495>

Kvale, S. & Brinkemann, S. (2012). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Länstyrelsen (2014). *Sverige - ett invandrarland*. Hämtad: 2014-10-14, från: <http://www.informationsverige.se/Svenska/Samhalle/Samhallsorientering/Sidor/Sverige-ett-invandrarland.aspx>

May, T (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Migrant Integration Policy Index, (2010). *OVERALL SCORES 2010 - Country results*. Hämtad 2015-01-05, från <http://www.mipex.eu/sweden>

Riksdagen (2009). *Egenmakt mot utanförskap - redovisning av regeringens strategi för integration*. Hämtad 2014-10-08, från http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Egenmakt-mot-utanforskap---red_GX03233/?html=true

SOU 2006:73. *Den segregerande integrationen : om social sammanhållning och dess hinder : rapport*. Stockholm: Fritze Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering.

SOU 2005:41. *Bortom Vi och Dom; Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Edita Sverige AB

Starrin, B och Svensson, P-G.(1994) *Kvalitativa metoder och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur

Yin, R. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrund

- Namn?
- Kön?
- Ålder?
- Civilstånd?
- Sysselsättning?
- Ursprungsland?
- Anledning till flytt till Sverige?
- Hur länge har du bott i Sverige?
- Svenskt medborgarskap?

Respondenternas upplevelser om integrationen i Sverige

- Kan du berätta vad integration betyder för dig?
- Anser du dig själv vara integrerad i det svenska samhället?
- Vilka delar i integrationen känns viktigast för dig i integrationsprocessen med åtanke på:
  - o Socialt liv
  - o Språk
  - o Arbete
  - o Utbildning
  - o Bostadsområde
  - o Övrigt
- Med åtanke på förra fråga, hur anser du att dessa har uppfyllts under integrationen?
- Hur upplever du att samhället har påverkat din integration?
- Hur känner du att du har kunnat påverka din integration?

Respondenternas åsikter om hur integrationsprocessen bör se ut

- Kan du berätta hur du ser på Sveriges integration?
- Vad tycker du påverkar att en person med utländsk bakgrund blir integrerad i Sverige?
- Om du hade fått bestämma över din egen integration, hur hade den sett ut med åtanke på: eller: Vad skulle du vilja förändra i din egen integrationsprocess?
  - o Socialt liv
  - o Språk
  - o Arbete
  - o Utbildning
  - o Bostadsområde
  - o Övrigt

Bilaga 2

Information till den frivilliga verksamheten, Skåne

Hej,

Vi är två socionomstudenter på Mittuniversitetet i Östersund. Vi går vår sjätte termin och har påbörjat vår C-uppsats. Vår avsikt är en kvalitativ studie om hur personer med utländsk bakgrund upplever att integrationen fungerar i Sverige. Vi hade tänkt inrikta oss på vuxna (35-65). Intervjuerna kommer att spelas in och därefter transkriberas och bearbetas inom studiens syfte. Intervjun omfattas av sekretess som i sin tur innebär att deltagarna inte kommer att identifieras. Vi kommer att ta hänsyn till de etiska aspekterna som finns och deltagarna har även rätt till att avbryta intervjun om dem så känner för.

Då uppsatsen baserar sig på respondenternas erfarenheter och upplevelser kring integrationen i Sverige så kommer denna studie behöva 6 frivilliga deltagare som kan tänkas delta i intervjun. Tanken är att utföra intervjuerna i slutet av november 2014, men vi kan självfallet anpassa oss efter eventuella förslag från er. Vi hoppas på ett svar från er så snart som möjligt och ser fram emot ett samarbete med er. Vid övriga frågor vänligen kontakta oss på kontaktuppgifterna som angivs nedanför.

Med vänliga hälsningar,
Sirin & Naomi

sirini@live.se , 0704146070